

Rapport fra vurderingsutvalget for ny norsk skjønnlitteratur, lyrikk 2025

Det er to innkjøpsordninger for ny norsk skjønnlitteratur for voksne, en automatisk med seks årlige frister og en selektiv med to årlige frister. Formålet med ordningene er at det blir skapt, utgitt, spredt og lest ny norsk skjønnlitteratur for voksne. Kulturrådet stiller et minstekrav til utgivelsenes kvalitet, og innkjøpene skal samlet sett bidra til stor bredde i norsk litteratur. Gjennom den selektive ordningen tilrettelegges det for at nye utgivere kan få sine publiserte titler vurdert for innkjøp. For den selektive innkjøpsordningen forholder utvalget seg i tillegg til ordningens budsjettramme.

[Retningslinjer for ny norsk skjønnlitteratur for voksne – automatisk innkjøpsordning](#)

[Retningslinjer for ny norsk skjønnlitteratur for voksne – selektiv innkjøpsordning](#)

Påmeldinger og innkjøp

Automatisk ordning	2021	2022	2023	2024	2025
Antall behandlede titler	79	68	76	62	70
Antall innkjøpt	70	58	69	59	61
Antall avslått	9	10	7	3	9
Innkjøpsprosent	88,6 %	85,3 %	90,8 %	95,2 %	87,1 %

Selektiv ordning	2021	2022	2023	2024	2025*
Antall behandlede titler	22	11	9	13	26
Antall innkjøpt	2	6	5	6	7
Antall avslått	20	5	4	7	19
Innkjøpsprosent	9,1 %	54,6 %	55,6 %	46,2 %	26,9 %

*En tittel gjenstår per 11.03.2026.

Format og målform 2025

Automatisk ordning	Behandlet	Innkjøpt	Avslått	Innkjøpsprosent
Både papirbok og e-bok	69	61	8	88,4 %
Kun papirbok	1	-	1	100 %
Nynorsk	21	16	5	76,2 %
Bokmål	49	45	4	91,8 %

Selektiv ordning*	Behandlet	Innkjøpt	Avslått	Innkjøpsprosent
Både papirbok og e-bok	21	5	16	23,8 %
Kun papirbok	5	2	3	40,0 %

Selektiv ordning*	Behandlet	Innkjøpt	Avslått	Innkjøpsprosent
Nynorsk	7	2	5	28,6 %
Bokmål	19	5	14	26,3 %

*En tittel gjenstår per 20.04.2026.

Om utvalget

Vurderingsutvalget for innkjøpsordningen for skjønnlitteratur for voksne, lyrikk har i 2025 bestått av:

Thor Magnus Tangerås (leder) (1972), Oslo. Førsteamanuensis ved Høyskolen Kristiania. Forsker på transformativ leseopplevelser, biblioterapi og litteraturformidling i praksis. Lyriker.

Kjersti Bronken Senderud (1971), Innlandet. Lyriker og forfatter.

Siri Gaski (1983), Nordland. Rådgiver ved Samisk bibliografi på Nasjonalbiblioteket. Frilans oversetter og kritiker.

Gunstein Bakke (1968), Oslo og Gotland, Sverige. Poet, romanforfatter og oversetter.

Stian Johansen (vara) (1976), Telemark. Forfatter og bibliotekar.

Ingrid Nielsen (ekstraleser) (1968), Rogaland. Lyriker. Professor i nordisk litteraturvitenskap ved Universitetet i Stavanger.

M. Seppola Simonsen (ekstraleser) (1998), Oslo. Forfatter og kunstner.

Bøkene påmeldt til automatisk ordning behandles fortløpende på det første møtet etter at de er mottatt av utvalgsmedlemmene (under forutsetning av at utvalget har fått konsulentuttalelsene i tide hva gjendiktninger angår). Bøkene som er påmeldt til selektiv ordning behandles samlet for påmeldingsfristen, og utvalget prioriterer deretter titler i overensstemmelse med størrelsen på rammen for innkjøp. I utgangspunktet var rammene for innkjøp av bøker på selektiv ordning satt til fire titler. Imidlertid ble det, takket være overføring fra et annet utvalg, mulig å kjøpe inn tre ekstra titler.

Utvalget har hatt seks møter, de to siste ble gjennomført i begynnelsen av 2026 for å få med de senest ankomne 2025-titlene. Møtene er gjennomført i Kulturdirektoratets lokaler og digitalt.

I lyrikkutvalget leser alle fire medlemmene alle bøkene. Møtet er organisert slik at alle medlemmer legger frem sin lesning og sine synspunkter på boka, før en diskusjon hvor ordet er fritt. Dette gir en svært grundig behandling. Hver bok blir drøftet med tilnærmet samme stringens før avgjørelsen om innkjøp eller avslag foretas. Hovedkriterier for vurdering av lyrikk er at det er et helhetlig litterært verk; at det innehar tilstrekkelige kunstneriske, språklige og håndverksmessige kvaliteter; og at verket må være underlagt et nødvendig redaksjonelt arbeid.

I noen tilfeller er ett av medlemmene inhabilt, da er utvalgets øvrige tre medlemmer beslutningsdyktige. Dersom flere medlemmer er inhabile, innkalles vara eller ekstraleser.

Mulig inhabilitet varsles og diskuteres i god tid før møtet, slik at vara eller ekstraleser har tid til å lese den aktuelle utgivelsen. I 2025 var det meldt inhabilitet i forbindelse med seks titler.

For at behandlingen skal ende med innkjøp eller avslag, kreves en flertallsbeslutning. Hvis det ikke blir flertall for innkjøp eller avslag i utvalget, blir vara og/eller ekstralesere innkalt, og søknaden om innkjøp behandles på ny på det påfølgende møtet. I 2025 ble fem titler behandlet på ny med vara og/eller ekstralesere. Listen har vært lav for å utsette beslutningen og innkalle ekstralesere når utvalget har funnet grunn til det.

Alle gjendiktninger blir lest av en ekstern konsulent med spesialkompetanse. Konsulenten vurderer gjendiktningen opp mot originalen og drøfter valg og løsninger. Uttalelsen konkluderer med anbefaling om innkjøp eller ikke. Uttalelsene er av høy kvalitet og utvalget tillegger dem stor vekt i vurderingene. I 2025 mottok utvalget 16 konsulentuttalelser.

Tendenser og analyser

Den norske samtidspoesien anno 2025 er rik og mangfoldig. Det er stor bredde og variasjon både i form og innhold, uttrykk, tema og utsigelsesposisjoner, men det store flertallet av utgivelser kan plasseres innenfor en åpen modernistisk horisont med frie vers. Der det i senere år har vært en tydelig tendens til økt bruk av fortellende langdikt, synes denne å ha avtatt noe i 2025. Sterkt fortettede dikt som krever langsom lesing preger mye av årets utgivelser. Mange av utgivelsene har et sterkt samfunnsengasjement, særlig økologisk. Det er få eksplisitt politiske diktsamlinger. To markante unntak her er Leif Høgghaug's *Jonas Gahr Støre*, og fra selektiv ordning *Jøden og palestineren – en fortelling om makt og avmakt*, av Per Andreas Kveseth. De siste års kretsing rundt selvets identitet og relasjoner er videreført i 2025.

Stilmessig tenderer de fleste utgivelsene mot det nøkterne heller enn det høystemte, samtidig som mange av bøkene utfordrer dagligtalens diskurs og har et språk-kritisk utgangspunkt. Flere av utgivelsene eksperimenterer med blandingsformer, der vekselbruk mellom typiske dikt og prosatekster forsøker å utvide poesiens handlingsrom. Enkelte verk har en sterk konseptualistisk orientering, som f.eks. Bård Torgersens *La oss gjøre dette sammen*. Andre viderefører tradisjonelle former. Joakim Kjørsviks *År og dag* forholder seg konsekvent til haikuformen, men forsøker å utvide den innholdsmessig. Det er også verdt å merke seg bruken av dialektinnslag, som i Tore Renbergs debutdiktsamling av året *Øie=Viise, 1720 og andre dikt*.

Ingen av de innkjøpte titlene er multimediale eller har utpreget bruk av illustrasjoner.

Utvalget har behandlet i alt 97 bøker, fordelt på 70 titler på automatisk ordning og 27 på selektiv ordning. Den tydeligste tendensen her er økningen i antall påmeldinger til selektiv ordning, sammenliknet med de tre foregående år. Som i 2024 er flertallet av forfatterne fremdeles menn, men andelen kvinner har likevel økt. Antallet bokmålsutgivelser er 69,

mens 28 av bøkene er skrevet på nynorsk. Av de innkjøpte titlene på selektiv ordning er to av titlene gjendiktninger. Utvalget vil særlig trekke fram utgivelsen av to samiske diktere: Karen Anne Buljos *Døtrenes drømmer i drømmene* og utvalgte dikt av Synnøve Persen, *150 dikt – 1981-2023*.

Noen hovedtendenser

De tematiske hovedtendensene er i 2025 mer eller mindre de samme som de har vært de siste årene: familierelasjoner, økologi, feminisme, minoritetserfaringer, utenforskap og aldring. Samtidig finnes det unike bøker som omhandler spesielle epoker eller diskurser, som Håvard Rems *Kirkehistoriske ballader – 1500–2000* og Kjartan Hatløys *Mot kaos – 100 dikt om Egypt*.

Det finnes også i år flere utgivelser som dreier seg om naturen og tap av diversitet. Imidlertid virker det som om temaet behandles mer implisitt, fantasifullt og subtilt, slik som for eksempel i Mona Høvrings *Skogsinteriør med rev og andre dikt*, Helene Torvunds *Gust* og M. Seppola Simonsens *Repovuosi // Reveår*. Kritikken av forbrukersamfunnet og skjønnhetsideal behandles konseptuelt og lyrisk i Anne Kleivas *Triks*.

Utforskningen av familierelasjoner og problematikk knyttet til å bli eldre er et tydelig tema i årets utgivelser. Her kan nevnes *Ringer mor* av Kari Saanum, samt Oddbjørn Birkelands *Dei døde er her og spør etter meg* og Knut Ødegårds *Mitt kvite hår i vinden*. Utvalget vil særlig trekke fram utgivelsen *Liv*, som består vekselvis av tekster av Liv Lundberg og datteren Ingeborg Arvola.

Gjendiktninger til norsk representerer en betydelig andel av poesien som kjøpes inn; nesten tyve prosent. Gjendiktninger beriker litteraturen som utgis på norsk. Hovedtyngden av det som blir gjendiktet er samtidspoesi; fra svensk, dansk, islandsk, fransk, engelsk og tysk. En viktig nordisk poet som har blitt gjendiktet til norsk med stort hell er finnen Pauli Tapio. Hans andre bok på norsk, *Tomt, stort og nattlig*, ble gjendiktet av Morten Abildsnes. Forlaget H//O//F gjør en viktig jobb med å bringe nye utenlandske poeter inn i norsk poesi.

Også i 2025 vil utvalget framheve Gyldendals Kanon-serie, som består av gjendiktninger fra antikken. Serien er godt redigert og utmerker seg med filologisk grundighet: for- og etterord, og noteapparat som gir nødvendig informasjon om de 2000–2500 år gamle verkene. Uten disse paratekstene ville verkene vært mindre tilgjengelige for lesere i dag. Å få Simonides' *Fragmenter* og Evripides' *Kyklopen* presentert og oversatt til moderne norsk kan være med på å forsterke tendensen til at antikkens verk får fornyet interesse.

Når det gjelder debutanter, merker utvalget seg at antallet er synkende. Antallet er gjerne et utslag av tilfeldigheter, men kan også ha å gjøre med forlagenes økonomi og endringer i bokmarkedet. Utvalget vil følge utviklingen.

På automatisk innkjøpsordning var det i år ni titler som ikke ble kjøpt inn (en innkjøpsprosent på 87,1 %, mot 95 % i 2024). Det kan se ut til at 2024 var et spesielt år, ettersom tallet for 2025 er omtrent likt med tallene for 2021–2023. På selektiv ordning ble syv titler kjøpt inn (en innkjøpsprosent på 26,9 %, mot 46 % i 2024). Her merker vi oss at innkjøpsprosenten er lavere, selv om antallet innkjøp gikk opp, fordi antallet påmeldinger har økt merkbart.

Diskusjonene som ender med avslag, er ekstra grundige. Et eksempel på hva som til slutt kan bli utslagsgivende når en tittel får avslag, er at diktene oppleves som trivielle og endimensjonale; det mangler perspektiver og dybde som kan løfte språket. En annen type problem kan være at diktets mest fremtredende språklige og klanglige virkemiddel, rim og rytme, blir praktisert for enkelt. Diktene lider under håndverksmessige mangler. I visse tilfeller får utvalget inntrykk av at det redaksjonelle arbeidet ikke har vært grundig nok.

Flere av titlene på selektiv ordning som får avslag kombinerer gjerne tekster og illustrasjoner, uten at uttrykkene har høy nok kvalitet hver for seg eller sammen.

Også i år har det iblant vært store forsinkelser i både utsendelser av bøker fra forlag og av konsulentuttalelser. Dette gjør at behandlingen av bøkene må utsettes til senere møter. I noen tilfeller har forsinkelsene ført til at noen av medlemmene har måttet lese verkene elektronisk (pdf) heller enn fysisk. Dette er verken ønskelig eller heldig – da bøkene skal vurderes som helhetlige, estetiske verk.

Avslutningsvis vil utvalget si at ordningen fungerer godt, og at utgivelsene av norsk og oversatt poesi på større og mindre forlag beriker språket og kulturen på en uvurderlig måte.

Vedlegg

Påmeldinger og innkjøp fordelt på forlag i 2025 – automatisk ordning:

Forlag	Behandlet	Innkjøpt	Avslått
ASCHEHOUG AS	1	1	-
AUDIATUR BOKHANDEL AS	7	7	-
BONNIER NORSK FORLAG AS	2	2	-
CAPPELEN DAMM AS	12	10	2
EXISTENZ FORLAG AS	3	3	-
FONNA FORLAG LL	1	1	-
FORLAGET OKTOBER AS	11	11	-
FORLAGSHUSET VEST AS	1	-	1
GYLDENDAL NORSK FORLAG AS	10	10	-
H ASCHEHOUG & CO W NYGAARD AS	7	5	2
INKOGNITO PUBLISERING DA	1	-	1
JAN OVE ULSTEIN	2	1	1
KAPABEL FORLAG AS	1	1	-
KIMPA VITA PRESS AND PUBLISHERS	1	-	1
NORSK BOKREIDINGSLAG LL	1	1	-
SOLUM BOKVENNEN AS	3	3	-
STIFTINGA DET NORSKE SAMLAGET	5	4	1
ZETH FORLAG Kurt Johannessen	1	1	-
Totalt	70	61	9

Påmeldinger og innkjøp fordelt på forlag i 2025 – selektiv ordning:

Forlag	Behandlet	Innkjøpt	Avslått
ABC-COMPANY E-SKUVLA AS	1	-	1
BERREKRISTIN - KRISTIN STRAUME NORMANN	1	-	1
BOOKEA VULKANISTERNA AS*	4	-	4
CÁLLIIDLÁGÁDUS AS	1	1	-
DAVVI GIRJI AS	2	1	1
EIVIND AALEN ØI / FORLAGET K	1	1	-
FORFATTER LILLIAN MARIE GOVASLI	1	-	1
FORFATTERKOLLEGIET FORLAG SA	1	1	-
FORLAGET METOPE HAUGE	1	1	-
HAVELAND	1	-	1
HERMES ACADEMIC PUBLISHING & BOOKSHOP AS	1	1	-
IVAR ORVEDAL	1	1	-
JAKOBSEN INSPIRASJON	1	-	1
JUMMEL DESIGNSTUDIO Stakland	1	-	1
LIFNA AS	1	-	1
MOMENTSBYVTE AS	1	-	1
SIVILISASJONEN AS	1	-	1
STRØMME BØKER	1	-	1
TEKST & MUSIKK Tor Arne Johnsen	1	-	1
TORA SELJEBØ	1	-	1
VITARKUL AS	1	-	1
WINTHER LEMNISKATE	1	-	1
Totalt	26	7	19

*En tittel gjenstår per 20.04.2026.